

phận lớn hơn bốn phận yêu thương. Hoặc đó là một sự trù mến, nhưng thật khác biệt với các trù mến thường. Một câu chốt đến với anh: "Nên làm cho họ trở thành vĩnh cửu..." Anh đã đọc điều đó ở đâu nhỉ? "Cái mà anh theo đuổi trong anh đang chết" Anh thấy lại một đền đài thờ thần Mặt Trời của người Incas xa xưa ở xứ Pérou. Những phiến đá đứng thẳng trên triền núi. Không có chúng, còn gì đâu của một nền văn minh hùng mạnh, với sức nặng của các tảng đá, đã đè lên con người của ngày nay, như một ăn năn hối tiếc? "Nhân danh sự khắc nghiệt cứng rắn nào, hoặc tình yêu thương lạ lùng nào, người dẫn dắt các dân tộc xa xưa, khi bắt ép thần dân dựng ngôi đền này trên núi, đã buộc dân dựng nên sự vĩnh cửu của họ?" Rivière thấy lại trong mơ màng những đám đông của các tình nhỏ, đang vui chơi buổi tối quanh quầy ngựa gỗ xoay tròn trong tiếng nhạc: "Cái loại hạnh phúc này, cái yên cương này..." anh nghĩ vậy. Người dẫn dắt dân chúng xa xưa, nếu có thể là ông không thương xót sự đau khổ của con người, thì đã vô cùng thương tiếc cái chết của con người. Không phải cái chết cá nhân, mà là cả chúng loại sẽ bị biển cát xóa mất. Và ông dẫn dắt dân tộc ông ít ra cũng dựng lên những phiến đá, mà sa mạc sẽ không lấp vùi.

(Dịch theo một sách giáo khoa trung học Pháp)

Quê Hương, những tháng năm ly loạn trong lòng người

Trục Tâm Bùi Như Tiếp

Ngày giỗ Bố

Đốt nén nhang thơm con xin khấn bố
 Bố linh thiêng về phủ hộ cho con
 Con đã già nhưng vẫn tấm lòng son
 Như thuở nào con là con của bố
 Mất quê hương con mất cả bàn thờ
 Con giữ được tấm hình xưa của bố
 Và nhớ lại mấy món ăn bố thích
 Con bày lên với cả một tấm tình
 Trong khói hương con thấy như phảng phất
 Bóng người xưa đang quanh quất đầu đây
 Và tai con như văng nghe tiếng gọi
 Tiếng xa xăm và trù mến "Con ơi!"
 Trong mơ ảo con đứng im suy nghĩ
 Một thời xưa nay còn lại cái gì?
 Năm đất lạ, bố đang nằm yên nghĩ
 Nơi quê người con lạc lòng ra đi
 Vừa thuở nào con lon ton bên bố
 Nay nhìn gương con thấy tóc bạc phơ
 Vừa năm nào còn quê hương con đó
 Mà ngày nay nơi ấy đã xa mờ
 Hơn ba chục năm rồi con xa bố
 Khi con rời miền Bắc để đi cư
 Rồi bố mất và giang sơn sụp đổ
 Kiếp lưu vong con mang nặng ưu tư
 Hương đã tàn mâm cỗ vẫn không vui
 Con dọp dẹp và băng khăn thương nhớ
 Ăn gì đâu, bố đã vội đi rồi
 Thế là xong, thêm một lần giỗ Bố...

Thanh Hải